

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 р.

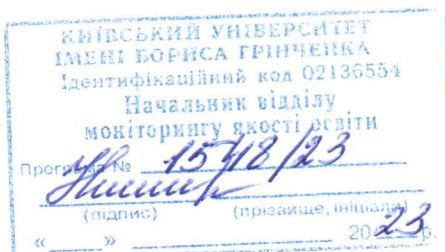
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методологія та організація науково-психологічних досліджень»

для студентів

Спеціальності	<u>053 Психологія</u>
освітнього рівня	<u>другого (магістерського)</u>
освітньої програми	<u>053.00.02 Практична психологія</u>
спеціалізації	

(за наявності)

Київ 2023

Розробники:

Євгенія КАЛЮЖНА, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології

Викладачі:

Євгенія КАЛЮЖНА, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) практичної психології

Протокол від 28.08 2023 р. № 6

Завідувач кафедри _____ (Олена ЛИТВИНЕНКО)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантами освітніх програм (керівниками освітніх програм) 053.00.02 Практична психологія

28.08.2023 р.

Керівник освітньої програми «Практична психологія» _____ (Ольга ЛОЗОВА)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09.2023 р.

Заступник директора/декана _____ (Роман ПАВЛЮК)

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	5	5
Семестр	9	9
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	50	104
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – сприяти оволодінню студентами навичками організації та проведення теоретичних та емпіричних психологічних досліджень.

Завдання навчальної дисципліни. Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.02 Практична психологія підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Методологія та організація науково-психологічних досліджень» забезпечує формування таких загальних та фахових компетентностей:

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Результати навчання за дисципліною. Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.02 Практична психологія підготовки за другим (магістерським)

рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Методологія та організація науково-психологічних досліджень» забезпечує оволодіння такими програмовими результатами навчання:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

РН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

РН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

РН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

РН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

РН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

РН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1. Поняття про науку та методологію наукових досліджень							
Тема 1. Наука і наукова діяльність	10	2	2	-	-	-	6
Тема 2. Методологія наукових досліджень	10	2	2	-	-	-	6
Модульний контроль 1.	2	-	-	-	-	-	-
Разом	22	4	4	-	-	-	12
Змістовий модуль 2. Зміст та складові науково-дослідного процесу. Теоретичні дослідження							
Тема 1. Етапи проведення психологічних досліджень	10	2	2	-	-	-	6
Тема 2. Теоретичні наукові дослідження у психології	10	2	2	-	-	-	6
Модульний контроль 2.	2	-	-	-	-	-	-
Разом	22	4	4	-	-	-	12
Змістовий модуль 3. Вимоги до організації та проведення емпіричних досліджень							
Тема 1. Вимоги до організації та проведення емпіричних досліджень	20	4	4	-	-	-	12
Модульний контроль 3.	2	-	-	-	-	-	-
Разом	22	4	4	-	-	-	12
Змістовий модуль 4. Оформлення та упродовження результатів науково-психологічних досліджень							
Тема 1. Вимоги до оформлення та методологічної складової кваліфікаційних досліджень	11	2	2	-	-	-	7
Тема 2. Упродовження та представлення результатів наукового дослідження	11	2	2	-	-	-	7
Модульний контроль 4.	2	-	-	-	-	-	-
Разом	24	4	4	-	-	-	14
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	16	16	-	-	-	50

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт
------------------------------	--------	---------------------------------

		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Модуль 1. Методологічні основи наукових досліджень							
Тема 1. Методологія наукових досліджень	21	2	2	-	-	-	17
Разом	21	2	2	-	-	-	17
Модуль 2. Теоретизація в психологічному дослідженні							
Тема 2. Теоретичні методи в психології	24	2	2	-	-	-	20
Разом	24	2	2	-	-	-	20
Модуль 3. Методика емпіричного дослідження							
Тема 3. Емпіричні дослідження у психології	21	2	2	-	-	-	17
Разом	21	2	2				17
Модуль 4. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт							
Тема 4. Упровадження результатів та представлення результатів наукового дослідження	24	2	2	-	-	-	20
Разом	24	2	2	-	-	-	20
Підготовка та проходження контрольних заходів (іспит)	-						
Усього	120	8	8	-	-	-	104

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Поняття про науку та методологію наукових досліджень

Лекція 1. Наука і наукова діяльність

Поняття про науку: сутність, цілі, завдання. Наука, антинаука, псевдонаука. Найвидатніші вчені та найвідоміші відкриття ХХ-ХХІ ст. Основні етапи та історичні передумови розвитку науки. Поняття про наукове мислення. Наукове дослідження. Понятійний апарат, зміст науки. Класифікація наукових досліджень. Наукова діяльність в Україні. Особливості наукової діяльності в ХХІ ст.

Основні поняття: наука, антинаука, псевдонаука, наукове дослідження, науковий результат, суб'єкти наукової діяльності, науковий факт, наукова ідея, проблема, тема гіпотеза, доказ, закон, судження умовивід, концепція, поняття, класифікація наук.

Лекція 2. Методологія наукових досліджень

Поняття про методологію наукових досліджень. Функції та рівні методології. Філософська методологія. Загальнонаукові принципи дослідження. Методологія психологічних досліджень. Загальнопсихологічні принципи (принцип детермінізму, принцип випереджального відображення, принцип розвитку,

принцип історизму, системно-структурний принцип, принцип єдності свідомості та діяльності, принцип особистісного підходу, принцип комплексності). Методи та методики дослідження. Категоріальний апарат психологічних досліджень. Проблема об'єкту і предмету у психології.

Основні поняття: методологія наукового дослідження, загальнонаукові принципи, конкретно психологічні принципи дослідження, проблема об'єкту і предмету у психології,

Семінарське заняття 1. Розвиток науки в Україні (2 год.)

Семінарське заняття 2. Методологічні основи наукових досліджень (2 год.)

Змістовий модуль 2. Зміст та складові науково-дослідного процесу. Теоретичні дослідження у психології

Лекція 3. Етапи психологічних досліджень

Етапи психологічних досліджень, вимоги до кожного з них. Визначення проблемної ситуації. Підготовчий етап. Теоретична та практична підготовка до наукового дослідження. Визначення теми, мети, завдань, предмету та об'єкту дослідження. Етап збору фактичного матеріалу. Етап опрацювання результатів. Етап інтерпретації даних. Етап висновків. Класифікація методів та їх характеристика. Добір методів первинного збору даних. Уточнення предмету, гіпотези та перегляд добору методів. Проведення дослідження. Інтерпретація результатів. Висновки.

Основні поняття: етапи науково-психологічного дослідження, проблема, тема, об'єкт, предмет, метод, мета, завдання, гіпотеза психологічного дослідження, методи психологічного дослідження, спостереження, експеримент, опитування, тестування.

Лекція 4. Теоретичні дослідження у психології

Теоретичні та експериментальні дослідження в психології. Призначення теоретичних досліджень. Теоретичні методи дослідження в психології: узагальнення, аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний та системний методи, метод моделювання. Створення теоретичних моделей у психології. Операціоналізація понять у теоретичних дослідженнях. Визначення понять з множинним змістом, впровадження авторських термінів. Формулювання назви теоретичної частини роботи та її підрозділів: типові помилки. Особливості використання наукового стилю мовлення в науково-дослідній праці: вимоги до наукового стилю.

Основні поняття: теоретичні методи дослідження, теоретичні моделі, визначення понять, науковий стиль, цитування літератури, авторські права

Семінарське заняття 3. Організаційно-змістові компоненти етапів психологічних досліджень (2 год.)

Семінарське заняття 4. Методологія теоретичних досліджень (2 год.)

Змістовий модуль 3. Емпіричні дослідження у психології

Лекція 5,6. Організація та проведення емпіричних наукових досліджень з психології

Емпірична частина дослідження. Методи здобуття емпіричного матеріалу. Види емпіричного дослідження. Основна і контрольна група досліджуваних. Пошуковий, підтверджуючий експеримент, пілотажне дослідження. Поняття про вибірку досліджуваних. Об'єм вибірки. Залежні і незалежні перемінні. Вимоги до формування вибірки. Поняття про надійність, валідність та стандартизацію методів та процедур дослідження. Адаптація та модифікація методик. Використання математико-статистичних критеріїв для підтвердження надійності та репрезентативності результатів експериментального дослідження.

Основні поняття: емпірична частина, контрольна група, основна частина, пілотажне дослідження, вибірка досліджуваних, обсяг вибірки, залежні і незалежні перемінні, репрезентативність вибірки, надійність, валідність та стандартизація процедур дослідження, математичні методи.

Семинарське заняття 5, 6. Організація емпіричних досліджень у психології (4 год.)

Змістовий модуль 4. Упровадження результатів наукового дослідження

Лекція 7. Вимоги і методичні рекомендації щодо підготовки і захисту кваліфікаційних робіт з психології

Загальні вимоги (структура, обсяг). Етапи роботи: вибір теми для магістерського дослідження, планування роботи, розробка наукового апарату. Аналіз літератури з обраної теми, розробка основної частини дослідження, формулювання загальних висновків, складання списку використаних джерел і оформлення додатків. Підготовка до захисту і захист магістерської роботи. Вимоги до оформлення магістерської роботи. Критерії оцінки магістерських робіт.

Основні поняття: кваліфікаційна робота, магістерська робота, етапи роботи над магістерською роботою, оформлення магістерської роботи, захист магістерської роботи, критерії оцінки магістерських робіт.

Лекція 8. Оформлення результатів психологічних досліджень у вигляді наукових робіт

Особливості представлення результатів науково-дослідної роботи. Форми викладу матеріалів дослідження та наукові видання: науковий реферат, наукова стаття, монографія, дисертація. Основні вимоги до реферування та цитування літератури. Поняття про авторські права.

Форми висвітлення підсумків наукової роботи. Тези доповіді на науковій конференції. Усна передача інформації про результати наукових досліджень (колоквіум, симпозіум, конференція, наукова дискусія). Особливості підготовки наочного матеріалу для захисту результатів дослідження: комп'ютерні презентації, слайдові доповіді, стендові доповіді.

Основні поняття: науковий реферат, наукова стаття, монографія, дисертація, тези доповіді, колоквиум, симпозиум, конференція, наукова дискусія, наочний матеріал.

Семінарське заняття 7, 8. Правила та загальні вимоги до оформлення наукових робіт (4 год.)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (денна форма)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			59		59		59		59
Виконання ІНДЗ	30	30							
Усього		266							
Максимальна кількість балів:							266		
Розрахунок коефіцієнта:							266:60		4.4

**Система оцінювання навчальних досягнень студентів
(заочна форма навчання)**

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	–	–	–	–	–	–	–	–
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	–	–	–	–	–	–	–	–
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Навчальний тест	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Виконання модульної роботи	25	–	–	–	–	–	–	–	–
Виконання ІНДЗ	30	–	–	–	–	–	–	–	–
Разом		–	17	–	17	–	17	–	17
Максимальна кількість балів: 108									
Розрахунок коефіцієнта: $108 \div 60 = 1,8$; $K = 1,8$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовний модуль 1.

Поняття про науку та методологію наукових досліджень

Лекція 1. Наука і наукова діяльність

Завдання 1. Розробити таблицю, куди внести 5 проблемних запитань до теми лекції та можливі відповіді на ці запитання. Проблемні питання звучать приблизно так: чом..., чим відрізняються..., що об'єднує..., що відрізняє..., що буде, якщо... і т.д.

Критерії оцінювання: У запитаннях мають бути відображені позиції щодо основних етапів розвитку науки, класифікація наук, тенденції розвитку науки. Відповідь подавати коротко.

За кожну правильне запитання (яке відповідає вимогам щодо проблемності) і відповідь - 1 б. Максимальна кількість балів – 5 (6 год.)

№	Проблемне питання	Відповідь

Лекція 2. Методологія наукових досліджень

Завдання 2. Ознайомитись з роботою Важинського Сергія і Щербак Тетяни «Методика та організація наукових досліджень» (Режим доступу: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/vajinskii-posibnyk.pdf> та на основі її змісту скласти есе «Мое ролі методології в психологічній науці». 6 год., 5 балів.

Мета: уточнити і розширити уявлення про методологічні засади дослідження, їх важливість для успішного дослідження.

Есе́, есе́й (фр. *essai* — «спроба», «нарис») — невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми; це жанр, який лежить на перетині художньої та публіцистичної (часом наукової).

Вимоги: обсяг від 2 стор. У есе мають бути прямі паралелі зі змістом статті. Разом з тим, варто використовувати інформацію із різних джерел.

Критерії оцінювання:

- Висловлювати власні думки щодо запропонованої теми;
- Логічно викладати їх, доречно та правильно аргументувати;
- Використовувати приклади для аналізу проблеми та переконливої аргументації, а не переказувати зміст книги чи статті).

Змістовий модуль 2.

Зміст та складові науково-дослідного процесу. Теоретичні дослідження у психології.

Лекція 3. Етапи психологічних досліджень

Завдання 3. Представити схему власного магістерського дослідження, відповідно до основних етапів дослідження. Інформацію розмістіть в таблиці. Максимальна кількість балів - 5. (6 год.)

Критерії оцінювання: враховується повнота відповіді, конкретність, тобто "прив'язаність" саме до своєї теми.

Тема магістерського дослідження			
№	Етап дослідження	Мета	Дослідницькі дії (що ви маєте зробити на цьому етапі)

Критерії оцінювання: питання мають відображувати розуміння студентом змісту етапів дослідження та відповідати вищезазначеним вимогам.

Лекція 4. Теоретичні дослідження у психології

Завдання 4. Визначити об'єкт та предмет наукових досліджень названих тем, впиши їх у відповідну строчку. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1б., максимальна к-ість балів – 5 б. (6 год.)

	Тема дослідження	Об'єкт	Предмет
1.	Особливості психічної регуляції рухової активності у підлітків		
2.	Психологічні особливості проявів тривожності депривованих підлітків умовах пенітенціарного закладу		
3.	Психологічні чинники вдосконалення стилю управлінської діяльності працівників юстиції		
4.	Фасилітативний супровід розвитку комунікативної обдарованості в юнацькому віці		
5.	Ціннісно-орієнтовані засади ставлення студентської молоді до дошлюбних сексуальних стосунків		

Змістовий модуль 3.

Емпіричні дослідження у психології

Лекція 5, 6. Емпіричні наукові дослідження у психології

Завдання 5. Представити схему власного магістерського дослідження, відповідно до основних етапів дослідження. Інформацію розмістити в таблиці. Максимальна кількість балів – 5. (6 год.)

Критерії оцінювання: враховується повнота відповіді, конкретність, тобто "прив'язаність" саме до своєї теми.

Тема магістерського дослідження			
№	Етап дослідження	Мета	Дослідницькі дії (що ви маєте зробити на цьому етапі)

Завдання 6. Описати траєкторію власного емпіричного дослідження (магістерського дослідження), вказавши назву методики, мету використання, сутність методики. Максимальна кількість балів 5. (12 год.)

Траєкторія емпіричного дослідження магістерської роботи на тему.....

№	Назва методики	мета	Сутність методики

Змістовий модуль 4.

Упровадження та представлення результатів наукового дослідження

Лекція 7. Вимоги і методичні рекомендації щодо написання і захисту магістерських робіт з психології

Підготувати власну рецензію на дипломну роботу. Дипломні роботи з психології, приклади рецензії та основні вимоги до її підготовки подаються в електронному курсі. Максимальна кількість балів – 5. (7 год.)

Критерії оцінювання: повнота оцінки реалізованості в роботі основних вимог щодо підготовки дипломної роботи

Лекція 8. Оформлення результатів психологічних досліджень у вигляді наукових робіт

Підготувати тези власної магістерської роботи. Максимальна кількість балів – 5 (7 год.) Коротко описати основні позиції, які будуть представлені у власному магістерському дослідженні. Структура тез має відповідати структурі магістерської роботи, тобто містити вступ, 2-3 розділи, короткі висновки.

Критерії оцінювання: логічність поданого змісту, повнота подачі матеріалу, наукова стилістика.

Разом – 50 год; студент отримує максимальну кількість балів – 40.

Критерії оцінювання самостійних робіт

Самостійні роботи виконуються у вигляді схем, таблиць, аналізу або систематизації даних, вільного опису. Загальні критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість; до кожного завдання критерії деталізуються. Максимальна оцінка – 5 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються у вигляді тестування.

Кожна модульна контрольна робота (n=4) складається із питань закритого типу. Загальна кількість питань – 25. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів – 25.

Приклади тестових завдань.

1. Викресліть позиції, що не відносяться до категорії «наукове дослідження»

- 1) розробка програми та методики експерименту.
- 2) підготовка публіцистичних статей
- 3) збір фактичних даних
- 4) подання проміжних результатів наукових досліджень у виступах на конференціях
- 5) проведення психологічної просвіти населення

2. Чи погоджуєтесь ви з твердженням, що суб'єктами наукової діяльності є: вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, а також всі, хто цікавиться питаннями науки?

- а) так в) ні

3. Наукове припущення, висунуте для пояснення будь-яких явищ (процесів) або причин, які зумовлюють даний наслідок, називається _____ (гіпотеза)

Критерії оцінювання: кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Екзамен проводиться у вигляді електронного тестування і включає теоретичні та практикоорієнтовані питання. Студентам пропонується 40 тестових запитань, за кожен правильну відповідь студент отримує 1 бал.

6.5. Приклади тестових завдань.

1. *Методологічний принцип, що вимагає у дослідженні встановлювати різнорівневі причинно-наслідкові зв'язки, називається*

- 1) детермінізму
- 2) системно-структурний
- 3) відображення
- 4) активності

2. *Установіть відповідність між етапами дослідження та дослідницькими діями*

- 1) підготовчий етап
- 2) етап збору фактичних даних
- 3) етап узагальнення та інтерпретації

Варіанти вибору: опис результатів, формулювання висновків; вибір теми, формулювання наукового апарату дослідження; опис результатів, формулювання висновків.

3. *Метод теоретизування, за якого відбувається уявне відволікання від неістотних властивостей предметів, зв'язків і відношень між ними та виділення декількох сторін, які цікавлять дослідника, називається _____ (абстрагування).*

6.6. **Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.** Тестові завдання сформовано на основі таких питань:

1. Предмет та завдання навчальної дисципліни «Методологія та організація науково-психологічних досліджень»
2. Характеристика головних функцій науки. Структурні елементи науки.
3. Класифікація наук
4. Історичні передумови виникнення науки та етапи розвитку
5. Організація наукової діяльності в Україні.
6. Характеристика наукових шкіл. Наукові школи в Україні.
7. Поняття про науковий метод, методологію, методи та методика дослідження, їх взаємозв'язок.
8. Загальна характеристика методологічних принципів дослідження у психології
9. Поняття про наукове дослідження у психології.
10. Основні етапи організації наукових досліджень у психології
11. Поняття про методологію в психологічних дослідженнях: сутність, функції, рівні
12. Характеристика методологічних принципів у психології
13. Характеристика груп методів дослідження
14. Методологічне обґрунтування необхідності застосування системного підходу в організації дослідження
15. Теоретичні методи дослідження в психології: сутність, види, призначення
16. Гіпотеза: сутність, значення та вимоги до її формулювання
17. Проблема, тема, об'єкт, предмет дослідження: сутність, взаємозв'язки, вимоги до формулювання
18. Актуальність теми як необхідна умова психологічного дослідження. Ознаки актуальності.
19. Вимоги до роботи з поняттями в теоретичних дослідженнях
20. Характеристика методу моделювання як ефективного теоретизування
21. Основні вимоги до реферування та цитування літератури. Поняття про авторські права.
22. Особливості використання наукового стилю мовлення в науково-дослідній праці
23. Вимоги до формування вибірки досліджуваних
24. Поняття про адекватність та репрезентативність вибірки досліджуваних
25. Поняття про незалежні та залежні перемінні
26. Поняття про надійність, валідність та стандартизацію методів та процедур дослідження. Адаптація та модифікація методик.
27. Переваги та недоліки суб'єктивно-оціночних методів дослідження
28. Спостереження як метод дослідження в психології: сутність, вимоги до організації та проведення
29. Експеримент як метод дослідження в психології: сутність, вимоги до організації та проведення
30. Поняття та вимоги до підготовки та написання реферату
31. Доповідь (повідомлення) її види та методичні вимоги
32. Наукова стаття, структурні елементи та вимоги до написання
33. Курсова робота, вимоги до формування змісту, написання тексту та захист
34. Магістерська робота, вимоги до формування змісту, написання тексту та захист
35. Особливості підготовки наочного матеріалу для захисту результатів дослідження: комп'ютерні презентації, слайдові доповіді, стендові доповіді.
36. Рецензія, анотація, тези, резюме – їх особливості та призначення
37. Наукова монографія, види та вимоги до структури і оформлення тексту
38. Наукова публікація: поняття, функції, основні види

39. Форми впровадження результатів наукових досліджень
40. Підручник, навчальний посібник. Вимоги до формування тексту та видання.

Практичні завдання до екзамену

1. Практичне завдання. Визначити об'єкт та предмет дослідження наукової роботи за темою „Взаємозв'язок образу „Я”, самооцінки із змістовими характеристиками ціннісних орієнтацій молодших школярів”.
2. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою «Психологічні умови розвитку самоповаги дошкільників»
3. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою « Вплив варіативного освітнього середовища на емоційно-особистісний розвиток школяра»
4. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою «Вплив особливостей зорового сприймання на оволодіння графічною діяльністю дітьми старшого дошкільного віку»
5. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „Психолого-педагогічні умови виникнення ситуативної готовності школярів до занять»
6. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою «Освоєння інформаційних комп'ютерних технологій як фактор розвитку самоставлення старшокласників»
7. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „ Роль художніх форм самовираження в розвитку особистісної сфери підлітків»
8. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „ Співвідношення образу «Я» та внутрішньої навчальної мотивації студентів»
9. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „ Формування саморегуляції психічних станів підлітків»
10. Практичне завдання. Якщо об'єктом дослідження є саморегуляція психічних станів підлітків, а предметом – формування саморегуляції психічних станів підлітків, то як може звучати при цьому тема дослідження?
11. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „Формування психологічної культури молодших підлітків»
12. Практичне завдання. Якщо об'єктом дослідження є психологічна культура молодших підлітків, а предметом – умови формування психологічної культури молодших підлітків, то як може звучати при цьому тема дослідження?
13. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „ Формування емоційної складової поведінки дітей 4-6 років в мікростресових ситуаціях В ДНЗ»
14. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „Розвиток креативних рис особистості студентів в процесі професійної підготовки у педагогічному вищому навчальному закладі»
15. Практичне завдання. Якщо об'єктом дослідження є креативні риси особистості студентів, а предметом – розвиток креативних рис особистості студентів в процесі професійної підготовки в педагогічному ВНЗ, то як може звучати при цьому тема дослідження?

16. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою „Вплив емпатії на формування професійної комунікативної компетентності майбутніх педагогів-психологів»
17. Практичне завдання. Якщо об'єктом дослідження є професійна комунікативна компетентність майбутніх педагогів-психологів, а предметом – вплив емпатії на формування професійної комунікативної компетентності майбутніх педагогів-психологів, то як може звучати при цьому тема дослідження?
18. Практичне завдання. Наукова проблема: особистісний розвиток дошкільників. Запропонуйте варіанти тем дослідження.
19. Практичне завдання. Тема дослідження «Самоактуалізація як фактор подолання психологічних бар'єрів у студентів-психологів в процесі професійної підготовки». Запропонувати методи емпіричного дослідження.
20. Практичне завдання. Визначити предмет та об'єкт дослідження наукової роботи за темою «Самоактуалізація як фактор подолання психологічних бар'єрів у студентів-психологів в процесі професійної підготовки».

6.7. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

«Методологія та організація науково-психологічних досліджень»

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год.; поточні консультації – 7 год., самостійна робота – 50 год., 30 год. – підготовка до екзамену; модульний контроль – 8 год.

Модулі	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	
Назви модулів	Поняття про науку та методологію наукових досліджень		Зміст та складові науково-дослідного процесу. Теоретичні методи		Емпіричні методи дослідження психології	Оформлення та упровадження результатів науково-психологічних досліджень	
Лекції (тема, бали)	1. Наука і наукова діяльність 1	2. Методологія наукових досліджень 1	3. Етапи психологічних досліджень 1	4. Теоретичні наукові дослідження у психології 1	5.6 Вимоги до організації та проведення емпіричних досліджень 2	7. Вимоги до оформлення та методологічної складової кваліфікаційних досліджень 1	8. Упровадження та представлення результатів наукового дослідження 1
Теми семінарських занять	1 Розвиток науки в Україні (2 год.) 10	2. Методологічні основи наукових досліджень (2 год.) 10	3. Організаційно-змістові компоненти етапів психологічних досліджень (2 год.) 10	4. Методологія теоретичних досліджень (2 год.) 10	5.6 Методологія емпіричних досліджень (4 год.) 10	7,8. 7. 8 Правила та загальні вимоги до оформлення наукових робіт (4 год.) 20	
Самостійна робота	5+5		5+5		5+5	5+5	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25		Модульна контрольна робота 2 25		Модульна контрольна робота 3 25	Модульна контрольна робота 4 25	
Кількість балів за модуль	57		57		47	57	
Усього	218 б.						
	218:60=3,63						
Підсумковий контроль	Екзамен 40 б.						
Разом	100 б.						

**Навчально-методична картка дисципліни
(заочна форма навчання)**

Всього: 120 год./4 кредити ECTS, з них: лекції – 8 год., семінарські заняття – 8 год., самостійна робота – 104 год. Вивчення навчальної дисципліни завершується складанням екзамену (30 год. – підготовка до екзамену)

Модулі	Модуль I	Модуль II	Модуль III	Модуль IV
Назва модуля	Методологічні основи наукових досліджень	Теоретизація в психологічному дослідженні	Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт	
Кількість балів за модуль	27	27	27	27
Лекції	1	2	3	4
Теми лекцій	Методологія наукових досліджень	Теоретичні методи в психології	Методика емпіричного дослідження	Упровадження та представлення результатів наукового дослідження
Бали	1	1	1	1
Теми семінарських занять	Методологічні основи наукових досліджень	Методи теоретизації у психології	Методологія емпіричних досліджень	Презентація власної магістерської роботи
Бали	11	11	11	11
Навчальні тести (бали)	10	10	10	10
Самостійна робота (бали)	5	5	5	5
Розрахунок	60 балів Максимальна кількість балів – 108 108:60=1,8			

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Власенко Л., А. Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Ліра К, 2018. 352 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 448 с.
4. Калюжна Є. М. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Запоріжжя: Акцент, 2015. 152 с.
5. Чмиленко Ф.О. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2014. 48 с.

Додаткові:

6. Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навч. посіб. Київ : ІПК ДСЗУ, 2019. 136 с.
7. Клейнман П. Психологія 101: Факти, теорія, статистика, тести й таке інше. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. 240 с.
8. Варій М. Психологія. Навчальний посібник. Центр учбової літератури, 2021. 288 с.
9. Рибалка В. В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ : Талком, 2017. 245 с.
10. Селегій П. О. Науковий жаргон: основні ознаки та причини появи. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.